

Protektorát Čechy a Morava (Protektorat Böhmen und Mähren).

- Zřízen 16. 3. 1939 území obsazeném Němci den předtím (Čechy a Morava bez Sudet)
- Součást Velkoněmecké říše - v čele Protektorátu sice protektorátní vláda (premiér Alois Eliáš - na obrázku) a státní prezident Emil Hácha, ale skutečnou moc má **říšský protektor Konstantin von Neurath** a jeho státní tajemník **Karl Hermann Frank** (sudetský Němec, funkcionář Sudetoněmecké strany a NSDAP)
- Kromě vlády existuje i vládní vojsko, ale to může mít nejvýše 7 000 vojáků a není vyzbrojeno těžkými zbraněmi - funguje na území Protektorátu, později (1944) vysláno do severní Itálie
- Jedinou povolenou politickou stranou je Národní souručenství - zprvu podporuje „češtví“, později se stává spíše kolaborantskou organizací
- Roku 1942 založena mládežnická organizace Kuratorium pro výchovu mládeže, jejím vzorem je německý Hitlerjugend
- Zakázány masové organizace Sokol a Junák
- Od počátku Protektorátu zatýkáni němečtí antifašisté, Židé, inteligence a předáci KSČ, jsou odváženi do koncentračních táborů
- Část obyvatelstva se zapojila do protifašistického odboje (zdá se to poměrně bezpečné, Němci zprvu nezasahují), někteří se bohužel zapojili do pronásledování Židů a přisluhování Němcům (kolaborace - mezi kolaboranty byli často paradoxně rádoby vlastenečtí čeští fašisté), většina obyvatelstva se do dění v Protektorátu nezapojuje nijak (nanejvýš poslechem zahraničního rozhlasu nebo úmyslnou pomalou prací na německých zakázkách), po atentátu na Heydricha mezi obyvatelstvem velký strach

28. říjen a 17. listopad 1939

- 28. října výročí vzniku ČSR, stalo se protiněmeckou demonstrací
- v Praze zastřelen demonstrant **Václav Sedláček** a těžce zraněn **Jan Opletal** (na obrázku)
- 15. listopadu pohřeb studenta Jana Opletala, mnoho účastníků, i přes snahy organizátorů střet s Němci
- 17. listopadu 1939 - zásah Gestapa, SS a německé policie na vysokoškolských kolejích, studenti a někteří profesori zatčeni, devět z nich později popraveno (víceméně náhodný výběr), přes 1 000 studentů odvezeno do koncentračních táborů, české vysoké školy uzavřeny (až do konce války) - 17. listopad už roku 1941 prohlášen Mezinárodním dnem studentstva

Život v Protektorátu

- Němci okamžitě zavedli několik viditelných změn
- Zavedení jízdy vpravo (stejně, jako tomu bylo v Německu), zůstalo dodnes

- Peněžní reforma, nové bankovky a mince, dá se platit i německými říšskými markami, nevýhodný kurs koruny proti marce
- Zaveden přidělový systém (lístky) na zboží a potraviny, přiděly se v průběhu války snižovaly
- Lidé na venkově mají povolen chov hospodářských zvířat, ta jsou ale evidována a jejich porážka se musí hlásit - nehlásí se králíci a špatně se počítá drůbež - možnost mít maso, nebo jej dodávat tajně do měst (pomoc známým, ale i černý trh), s postupem války větší kontroly a přísné tresty (i koncentrační tábor)
- Na území Protektorátu automaticky začaly platit protižidovské Norimberské zákony
- Založení židovského ghetta Terezín a jiných táborů a věznic
- Školství: změny učebních osnov, přísná kontrola učitelů, vyzdvihuje se tisíciletý vztah Čechů s Němci a česká podřízenost Německu, vyzdvihována je postava Svatého Václava - německým vyznamenáním za spolupráci byla Svatováclavská orlice
- Ministrem školství a národní osvěty je od roku 1942 přední český kolaborant Emanuel Moravec
- V kultuře snaha o vlastenectví, vydávána díla autorů z 19. století, ale vlastenectví nesmí být příliš patrné (tak třeba Babička Boženy Němcové prošla, dokonce byl natočen film, ale zakázány byly Smetanovy opery Libuše či Braniboři v Čechách)
- Současní protiněmečtí a židovští autoři jako spisovatelé Vladislav Vančura a Karel Poláček, hudebník Karel Hašler nebo malíř Josef Čapek byli zatčeni, uvězněni a popraveni
- Němci podporován byl film (otázka toho, co už je kolaborace - Miloš Havel, Vlasta Burian, Adina Mandlová, Čeněk Šlégl a další), točí se hlavně veselohry
- Možnost odreagovat se přináší sport, chodí se na fotbal, hokej a atletiku
- Po nástupu Heydricha do funkce zastupujícího říšského protektora (1941) vyhlášeno stanné právo, zatýkáni odbojáři, vyneseno skoro 500 trestů smrti, po atentátu na Heydricha (1942) další přitvrzení represí (heydrichiáda)
- Trestem smrti se trestá schvalování atentátu
- S blížícím se koncem války mnoho nařízení, jejichž porušení mohlo být okamžitě potrestáno smrtí (za poslech zahraničního rozhlasu, nedodržení povinného zatemnění, sabotáže válečného průmyslu, černý trh a šmelinu)
- Jakákoliv spolupráce s nepřítelem se trestá oběšením nebo zastřelením pachatele s celou jeho rodinou (na obrázku popravení partyzáni ve Sloupu u Blanska - 1945).

